

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนดาระอั้ง

หมู่บ้านนอแล ตั้งอยู่บริเวณยอดดอยอ่างขาง ผังที่ติดกับพรมแดนประเทศพม่า และถือเป็นชุมชนชาวดาระอั้งแรกสุดในประเทศไทย โดยหมู่บ้านนี้มีบ้านทั้งสิ้น 92 หลังคาเรือน 120 ครัวเรือน และมีประชากร 643 คน¹ นอกจากนี้หมู่บ้านนี้ยังมีระบบสาธารณสุขปึกคึกกว่าชุมชนชาวดาระอั้งในประเทศไทยที่อื่นๆ คือ มีทั้งไฟฟ้า และน้ำประปา หมู่บ้านนี้ตั้งอยู่ในพื้นที่ภายใต้ความรับผิดชอบของโครงการเกษตรหลวงอ่างขาง ดังนั้นวิถีชีวิตของชาวดาระอั้งที่หมู่บ้านนี้จึงอาศัยทำการเกษตรตามแบบของโครงการหลวงเป็นหลัก ซึ่งก็ทำให้พวกเขาที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ชาวดาระอั้ง บ้านนอแลอาจจะปลูกพืชผักเมืองหนาว ผลไม้ หรือดอกไม้ในพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร แล้วส่งผลผลิตให้กับโครงการหลวง ในขณะที่ชาวดาระอั้งบางพื้นที่ดำรงชีพด้วยการรับจ้างทำไร่ทำสวนให้กับคนเมืองหรือชาวเขาเผ่าอื่นเท่านั้น

ได้กล่าวไปแล้วว่า คนดาระอั้งเป็นคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ถูกรเรียกว่า “คนปะหล่อง” สิ่งที่เป็นเอกลักษณ์และช่วยให้แบ่งแยกคนดาระอั้งจากคนปะหล่องกลุ่มอื่นๆ ก็คือเครื่องแต่งกายของผู้หญิง โดยชุดของหญิงชาวดาระอั้ง บ้านนอแล จะประกอบด้วยเสื้อผ่าหน้า แขนกระบอก เหวลอย สีสดใส ที่พบมากคือ สีฟ้า น้ำเงิน และสีเขียว ประดับสาบหน้าและแขนด้วยแถบผ้าสีแดงประดับลูกบิดและเชือกถักสวยงาม ส่วนซิ่นจะเป็นซิ่นที่ทอเอง พื้นซิ่นสีแดง มักมีริ้วลายสีขาวเล็กๆ ขวางลำตัว (ที่มาของชื่อที่เรียกพวกเขาว่า “ปะหล่องแดง²”) ความยาวจากอกถึงข้อเท้า โปกศิระชะด้วยผ้า ซึ่งปัจจุบันนิยมให้ผ้าขนหนู แต่ในอดีตจะเป็นผ้าทอสีดำประดับลวดลายซึ่งใช้เวลาทำนาน อีกทั้งผ้าขนหนูยังให้ความอบอุ่นได้มากกว่าอีกด้วย (สารภี ,2536) แต่เดิมหญิงชาวดาระอั้งจะไม่ได้สวมเสื้อหรือกางเกงขางในผ้าซิ่น แต่เด็กชาวดาระอั้งรุ่นใหม่จะนิยมสวมเสื้อยืดและกางเกงขายาวไว้ข้างในอีกชั้นหนึ่ง

สิ่งที่เด่นที่สุดของเครื่องแต่งกายหญิงชาวดาระอั้งคือ การสวมวงหวายไว้ที่เอว โดยชนิดของหวายแบ่งเป็น 3 ประเภทตามสีของเส้นหวาย ประเภทที่ 1 คือ วงหวายที่ถักเส้นหวายเล็กๆ เป็นลายและลงรักสีดำ เรียกว่า หนอง ว่อง [nɔŋ.ɯ wɔŋ.ɯ] ประเภทที่ 2 คือ วงหวายเส้นใหญ่

¹ ข้อมูลจากทะเบียนราษฎรของหัวหน้าหมู่บ้าน เดือนกันยายน พุทธศักราช 2545

² ปะหล่องแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ ปะหล่องแดงและปะหล่องดำ โดยดูจากสีผ้าซิ่นของผู้หญิงเป็นสำคัญ ชาวดาระอั้งถือเป็นปะหล่องแดงเผ่าหนึ่ง

ทาสีแดง (เดิมใช้ครั้ง) เรียกว่า หน่อง เรจญ์ [nɔŋ_ŋ re:ŋ_ŋ] จะสวมได้ก็ต่อเมื่อ หญิงชาวดาระอั้ง นั้นเคยผ่านประเพณีการนอนวัด³ แล้วเท่านั้น ประเภทที่ 3 ทำจากเงินแกะลายสวยงาม เรียกว่า หน่อง เริน [nɔŋ_ŋ re:m] ปัจจุบันมักทำจากวัตถุอื่นที่มีสีเงินแทน ก่อนที่จะสวมหวนยาคาดเอา จะมีผ้า สีขาวรัดเอวก่อน 1 ชั้น เรียกว่า หน่อง รอห์ [nɔŋ_ŋ ro:ʔ] (สารภี, 2536 และคำบอกเล่าของผู้บอก ภาษา) ในขณะที่การแต่งกายของชายชาวดาระอั้ง เปลี่ยนแปลงไปจนไม่มีลักษณะที่บ่งบอก เอกลักษณ์ของเผ่าแล้ว แต่มีลักษณะคล้ายการแต่งกายของชาวไทยใหญ่ในรัฐฉาน ประเทศพม่า หรือ ชนพื้นเมืองชาวไทยถิ่นเหนือทั่วไปมากกว่า (ดูภาพประกอบที่ภาคผนวกท้ายเล่ม)

ชาวดาระอั้ง บ้านนอแล นับถือศาสนาพุทธ ควบคู่ไปกับการนับถือผี ชาวดาระอั้ง มีความ ศรัทธาในพุทธศาสนา และเป็นพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัดมาก ดังจะเห็นได้จากการที่ประเพณีที่ สำคัญที่สุดของพวกเขา จะเกิดขึ้นในช่วงฤดูเข้าพรรษา และการที่ให้ความสำคัญกับการนอนวัด ปฏิบัติธรรม ถือศีลแปด อย่างไรก็ดี พวกเขาก็ยังเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวต่างก็มีวิญญาณหรือ เทวดาอารักษ์ปกปักรักษาอยู่ โดยปกติแล้วชาวดาระอั้งจะทำพิธีไหว้ศาลผีประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ สิ่งสถิตของวิญญาณที่คุ้มครองหมู่บ้าน ซึ่งศาลผีของหมู่บ้านนอแลนี้อยู่ในอาณาเขตประเทศพม่า ในปัจจุบัน ชาวดาระอั้งจะทำพิธีบูชาศาลผีนี้ปีละ 2 ครั้ง คือ ก่อนเข้าพรรษา และ ก่อนออกพรรษา และหากเกิดการเจ็บป่วยที่รักษาด้วยวิธีการแพทย์แผนปัจจุบันไม่ได้ผล ชาวดาระอั้งก็จะเชิญหมอผี ประจำหมู่บ้านมาทำพิธีทำขวัญ และขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ไปจากผู้ป่วย

การตั้งชื่อ ของชาวดาระอั้ง ปกติชาวดาระอั้งทั้งผู้หญิงและผู้ชาย จะมีชื่อคนละ 3 ชื่อ ชื่อแรก จะเป็นชื่อที่ตั้งตอนเกิด ชื่อที่ 2 สำหรับผู้หญิง จะตั้งเมื่อแต่งงาน และผู้ชายจะตั้งเมื่อมีลูก ส่วนชื่อ สุดท้ายจะได้รับการตั้งให้โดยพระเมื่อผ่านประเพณีนอนวัด ถือศีลแปด ในช่วงฤดูเข้าพรรษาเป็นครั้งแรก หลักในการตั้งชื่อแรกของชาวดาระอั้ง จะพิจารณาจากวันที่เด็กเกิด โดยอักษรตัวแรกของชื่อ จะต้องเป็นมงคลกับวันที่เกิด โดยมีหลักการ⁴ คร่าวๆ ดังนี้ คือ

ผู้ที่เกิดวันอาทิตย์	ชื่อควรขึ้นต้นด้วยเสียงกักที่เส้นเสียง	/ ʔ /
ผู้ที่เกิดวันจันทร์	ชื่อควรขึ้นต้นด้วยเสียงเพดานอ่อน	/ k, kh, ŋ /
ผู้ที่เกิดวันอังคาร	ชื่อควรขึ้นต้นด้วยเสียงเพดานแข็ง	/ c, ch, ɲ /
ผู้ที่เกิดวันพุธ	ชื่อควรขึ้นต้นด้วยเสียงเปิด	/ j, w, l /
ผู้ที่เกิดวันพฤหัสบดี	ชื่อควรขึ้นต้นด้วยเสียงริมฝีปาก	/ p, ph, m /
ผู้ที่เกิดวันศุกร์	ชื่อควรขึ้นต้นด้วยเสียงเสียดแทรก	/ s, h /
ผู้ที่เกิดวันเสาร์	ชื่อควรขึ้นต้นด้วยเสียงปุ่มเหงือก	/ t, th, n /

³ การถือนศีล 8 ปฏิบัติธรรมโดยนอนค้างคืนที่วัดในวันพระใหญ่ ช่วงเทศกาลเข้าพรรษา

⁴ ข้อมูลได้จากคำบอกเล่าของหัวหน้าหมู่บ้าน

ชื่อที่สอง เมื่อผู้หญิงชาวदारะอั้งแต่งงาน จะนำเอาชื่อของลูกคนใดคนหนึ่งของเธอ อาจจะเป็นที่ตัวเอง หรือ พี่ของสามีก็ได้ มาตั้งเป็นชื่อของตนเอง สำหรับฝ่ายชาย ชื่อที่สองจะมีความหมายว่า เป็นพ่อของลูก(ชื่อของลูก) ซึ่งมักจะเป็นลูกชาย โดยนำชื่อของลูกมารวมในชื่อใหม่ ส่วนชื่อสุดท้ายจะได้รับ การตั้งจากพระ ถือเป็นชื่อเรียกขานทางศาสนา มักจะมีความหมายเป็นมงคล เหมือนกับเป็นฉายาของนักบวชหรือพระภิกษุ ซึ่งชื่อนี้จะได้ก่ต่อเมื่อคนๆ นั้นผ่านประเพณีการอนวัตรักษาศีล 8 แล้วเท่านั้น

อย่างไรก็ดี ชาวदारะอั้งก็อาจมีการเปลี่ยนชื่อแรกได้ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนก็ต่อเมื่อเจ้าตัวเจ็บป่วยเป็นเวลานานๆ รักษาอย่างไรก็ไม่หาย ซึ่งชาวदारะอั้งมีความเชื่อว่า ชื่อไม่เป็นมงคลทำให้ เจ้าของชื่อไม่แข็งแรง ต้องทำการเปลี่ยนเพื่อให้เป็นมงคล และรักษาชีวิตของเจ้าของชื่อไม่ให้อาการเจ็บป่วยมีอาการหนักขึ้น ในการเปลี่ยนชื่อนี้ จะปรึกษาหมอผีหรือหมอขวัญประจำหมู่บ้านถึงชื่อที่จะเปลี่ยนก่อน ซึ่งโดยปกติก็มักจะนิยม เปลี่ยนชื่อเป็น “รอด” ก่อน เพื่อให้มีความหมายว่า เจ้าตัวจะอยู่รอดปลอดภัยจากโรคที่เป็นอยู่ และเมื่อแข็งแรงดีแล้วจะเปลี่ยนอีกหรือไม่ก็แล้วแต่กรณี หลังจากที่ได้ชื่อใหม่แล้ว พ่อแม่ก็จะนำตัวคนที่เปลี่ยนชื่อ ไปทำพิธียกให้เป็นลูกของผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีบุญมากกว่า เช่น ผู้ที่เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อให้บุญของผู้นั้นคำฐิให้ผู้ที่เปลี่ยนชื่อ ปลอดภัย โดยจะมีหมอขวัญหรือหมอผีเป็นผู้ช่วยประกอบพิธี เมื่อพ่อแม่ใหม่กล่าวรับแล้ว ก็จะมีการบอกกล่าว ว่า จากนี้ไปเธอเป็นลูกเราแล้ว และเราจะเรียกชื่อเธอใหม่ว่า “รอด” เป็นต้น และคนที่เปลี่ยนชื่อก็จะต้องพักอยู่บ้านใหม่อย่างน้อยหนึ่งคืน ก่อนที่จะกลับไปบ้านของตน เพื่อบอกกล่าว เทวดาที่ปกป้องรักษาให้รู้ว่า คนๆ นี้เกิดใหม่แล้วกับพ่อแม่คนใหม่ จะได้ปกป้องคุ้มครองผู้นั้นต่อไป

สำหรับในปัจจุบัน เด็กชาวदारะอั้งที่เกิดในประเทศไทย ซึ่งโดยมากมักจะไปคลอดที่โรงพยาบาล ก็อาจจะไม่มีชื่อแรกเป็นภาษาดาระอั้ง เนื่องจากแพทย์ที่ทำการคลอดได้ตั้งชื่อให้ในตอนที่ทำ การแจ้งเกิด และเด็กบางคนที่มีชื่อแรกเป็นภาษาดาระอั้ง ก็อาจมีชื่อภาษาไทยอีกชื่อหนึ่ง ซึ่งเป็นชื่อที่ครูที่โรงเรียนตั้งให้ เพื่อความสะดวกในการเรียกชื่อเด็ก ด้วยเหตุนี้คนदारะอั้งรุ่นใหม่จึงมักจะมีชื่อเรียกทั้ง 2 ภาษาควบคู่กันไป

2.2 ภาษาดาระอั้ง

ภาษาดาระอั้ง (Dara-ang) นั้นยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่าเป็นภาษาสาขาและตระกูลใด แต่จากชื่อที่ถูกเรียกว่า “ปะหล่อง” ภาษานี้ก็น่าจะอยู่ภายใต้สาขาปะหล่องอีก⁵ (Palaungic branch) ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งในตระกูลภาษามอญ - เขมร (Mon-Khmer language family) และจากการที่ชาว ดาระอั้งในประเทศพม่า (รวมถึงชาวदारะอั้ง บ้านนอกแลก่อนที่จะอพยพเข้ามาในประเทศไทยด้วย)

⁵ ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.sil.org

มีบริเวณที่ตั้งชุมชนอยู่ใกล้เคียงกับชนเผ่าที่พูดภาษาในสาขานี้ เช่น ชาวตาอาง (Da-ang) ที่เมืองกะเลา (Kalaw) หรือชาวตะอาง (Ta-ang) ที่เมืองน้ำซัน (Namhsan) ในเขตรัฐฉาน เป็นต้น (Janzen, n.d. และคำบอกเล่าของผู้บอกภาษา) จึงมีความเป็นไปได้สูงว่าภาษาดาระอั้ง น่าจะเป็นภาษาที่อยู่ในสาขาย่อยเดียวกับภาษาทั้งสองนี้ โดยภาษาในสาขาปะหล่องอีก แบ่งออกเป็นสาขาย่อยและกลุ่มย่อยดังนี้ (ดูภาพที่ 2.1 ประกอบ)

1. สาขาย่อยปะหล่องตะวันตก เป็นภาษาที่พูดทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลยูนนาน ลงมาตลอดฝั่งตะวันตกของแม่น้ำสาละวิน ทางตอนเหนือของประเทศพม่า เป็นภาษามีวรรณยุกต์ทุกภาษา ระบบเสียงวรรณยุกต์ถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งภาษาในสาขานี้ ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

- (1) กลุ่ม ดาเนา มีสมาชิกเพียง 1 ภาษาเท่านั้น คือ ภาษาดาเนา (Danaw) เป็นภาษาที่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ซับซ้อน คือ มีถึง 6 หน่วยเสียง

- (2) กลุ่มปะหล่อง-เรียง กลุ่มนี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มปะหล่อง (Palaung) ประกอบด้วยภาษาต่างๆ ประมาณ 5 ภาษา คือ ภาษาดารัง (Darang) ตะอาง (Ta-ang)

เป็งลอง หรือ เต่ออ้าง (Benglong or De-ang) ตาอาง (Da-ang) และรูมัย (Rumai) ภาษาในกลุ่มนี้ อยู่ในระหว่างการพัฒนา ระบบเสียงวรรณยุกต์ให้มีความซับซ้อนมากขึ้น จำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาเหล่านี้ อยู่ในระหว่าง 2-3 หน่วยเสียง อีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่ม เรียง (Riang) กลุ่มนี้ มีสมาชิกเพียง 1 ภาษา คือ ภาษาเรียง (Riang) เป็นภาษาที่มีระบบวรรณยุกต์ค่อนข้างซับซ้อน แต่ก็ไม่ถึงกับระดับเดียวกับภาษาดาเนา นั่น คือ มีวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง

2. สาขาย่อยปะหล่องตะวันออก เป็นภาษาที่พูดทางฝั่งตะวันออกของมณฑลยูนนาน และของแม่น้ำสาละวิน ทั้งในประเทศพม่าและไทย ภาษาในสาขาย่อยนี้ค่อนข้างมีความหลากหลาย ส่วนใหญ่เป็นภาษาลักษณะน้ำเสียง (Register language) แต่ความสำคัญของลักษณะน้ำเสียงในการแยกแยะความหมายของคำ กำลังเริ่มถูกระดับเสียงสูง-ต่ำ เข้ามามีบทบาทแทนที่ นั่นคือ กำลังพัฒนาเป็นภาษาวรรณยุกต์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- (1) กลุ่มอังกูอิก (Angkuic) ภาษาในกลุ่มนี้เป็นภาษาวรรณยุกต์ทั้งหมด แต่ยังคงอยู่ในขั้นต้นของการพัฒนาเท่านั้น เพราะจำนวนวรรณยุกต์มีเพียง 2 หน่วยเสียง ภาษาในกลุ่มนี้ประกอบด้วยภาษา อะหม็อก (Amok) อังกู (Angku) และ ข่าคอยร์ (Kha Kior) เป็นต้น

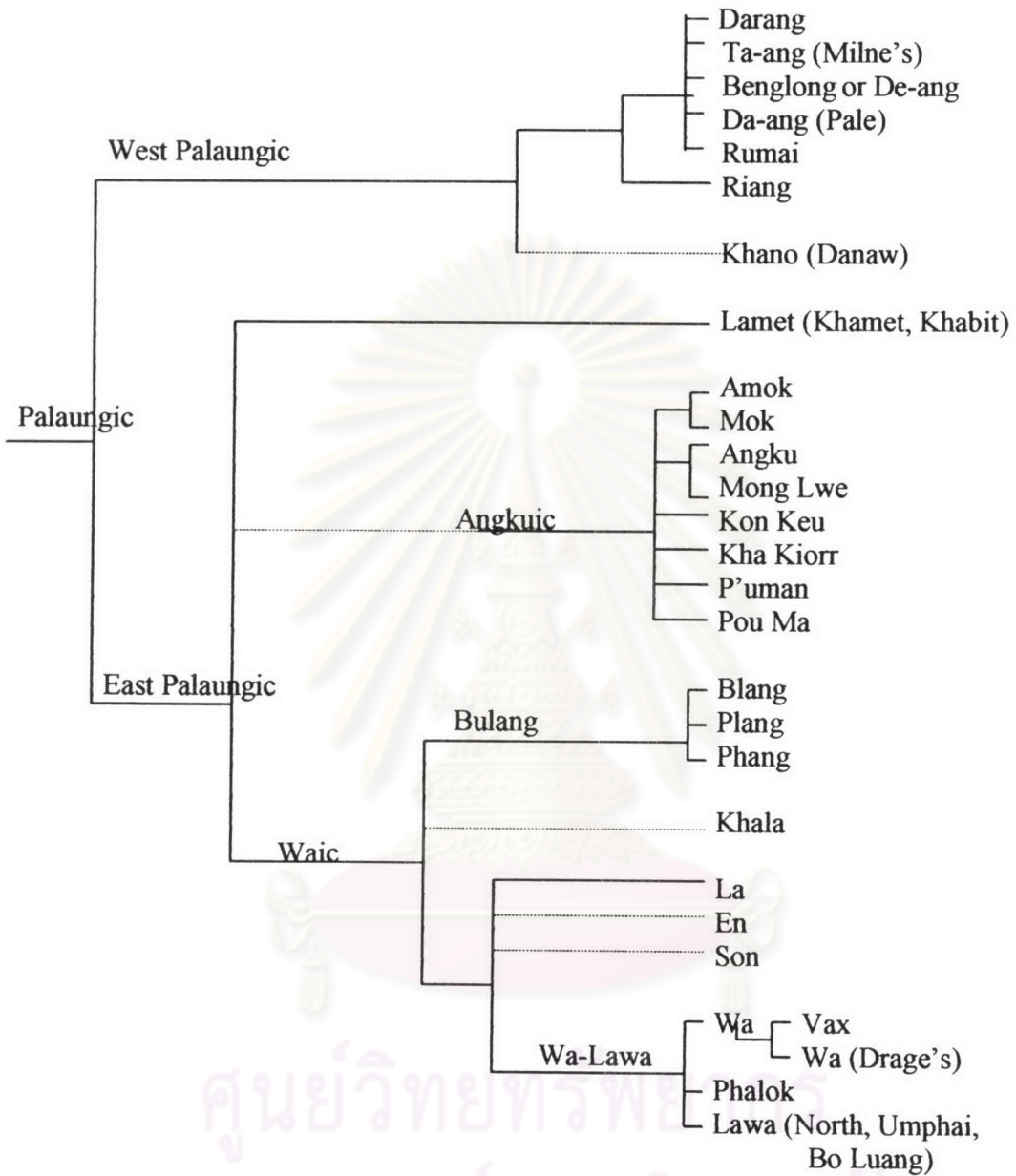
- (2) กลุ่มละเมียดิก (Lametic) มีเพียง 1 ภาษา คือ ภาษาละเมียด (Lamet) เป็นภาษาลักษณะน้ำเสียง มีการแยกลักษณะน้ำเสียงออกเป็น 3 แบบ คือ ลักษณะน้ำเสียงก้องธรรมดา (Clear voice) ลักษณะน้ำเสียงก้องต่ำทุ้ม (Breathy voice) และ ลักษณะน้ำเสียงก้องเครียด (Creaky voice)
- (3) กลุ่มว่าอิก (Waic) ประกอบด้วยภาษา 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มย่อยปูลังหรือปลั้ง (Bulang หรือ Plang) ซึ่งมี 2 ภาษา คือ ภาษาปลั้ง (Plang) และพ่าง (Phang) เป็นภาษาวรรณยุกต์ขึ้นต้นอีกเช่นกัน กลุ่มย่อยว่า-ละว่า (Wa-Lawa) ซึ่งแยกออกเป็นกลุ่มว่า (Wa) และละว่า (Lawa) ทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นภาษาลักษณะน้ำเสียง ลักษณะน้ำเสียงที่ปรากฏในภาษากลุ่มว่าและละว่า มีเพียง 2 แบบ คือ ลักษณะน้ำเสียงก้องธรรมดา (Clear voice) และ ลักษณะน้ำเสียงก้องต่ำทุ้ม (Breathy voice)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Subclassification of Palaungic Branch

Gérard Diffloth, 1982

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิแสดงภาษาสายปะหล่องอีก ตระกูลภาษามอญ-เขมร

เมื่อนำศัพท์ภาษาดาระอั้ง บ้านนอแลมาเปรียบเทียบกับภาษาในสาขาย่อยปะหล่อง ตะวันตกกลุ่มปะหล่อง-เรียง และกลุ่มว่า-ละว่า⁶ พบว่าศัพท์ภาษาดาระอั้งคล้ายกับภาษาในสาขาย่อยปะหล่อง-เรียงมากกว่ากลุ่มว่า-ละว่า ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1⁷ ตัวอย่างคำศัพท์ภาษาดาระอั้งเทียบกับภาษาอื่นในกลุ่มปะหล่อง-เรียง และกลุ่มว่า⁸

ความหมาย	ภาษากลุ่มปะหล่อง-เรียง						ภาษากลุ่มว่า		
	ดาระอั้ง	ดาร์จ	ตะอาน	ระอั้ง	เรียงขาว	เรียงดำ	ส้มเต่า (pulang)	ว่า	เสียม (hsam hsen)
กระดูก	ka ʔa:ŋ	ka ʔāŋ	ka ʔāŋ	kǎ ʔaŋ	ʔjǎŋ ʔāŋ	tsə nāŋ	sʔāŋ	si ʔaŋ	sàŋ
เก่า	bri:m		p̄rim	ǎ prim	tr̄im	tr̄im		prim	pl̄iəm
แก่	kat	kat		gat	tàu	tāu	kót	kuat	kùat
ไกล	sa ŋa:j		sa ŋāi	sǎ ŋóí, ŋóí			sə ŋàj	si ŋai	ŋáe
เขา	ʔan	ʔan	ʔān	ʔan	ʔjǎŋ	hŋʔ			ʔǎe
เงิน	rə:n	rǒn	rūn	rɔn	ròn	ròn, rùn	m̄il		
เจ็บ	ŋ sw:	sau	sū	séu	sūʔ	sūʔ	síʔ	saiʔ	sáʔ
ข้าง	ma sa:g	sāŋ	sāŋ	sa:ŋ	sāŋ	si tsāŋ	kə sáŋ	saŋ	sáŋ
ดวงอาทิตย์	sa ŋe:h	si ŋoi	sa ŋi	sǎ ŋéi	sǎ ŋjǐʔ	sǎ ŋjǐʔ	sə ŋjǐʔ	si ŋaiʔ	ŋàeʔ
ดอกไม้	bo:h	bogh	pōh	ʔǎh	pə	pō	tàj	tai	tài
ดาว	sa maŋ	si mian	sǎ miŋ	sǎ man	sɔk mɔjŋ	sək məjŋ	smóŋ	sim ʔuiŋ	mùn
ดิน	ka da:j	ka dai	ka tē	kǎ dáí, dóí	kǎ tēʔ	kǎ tēʔ	kə téʔ	tēʔ	tīe

⁶ สาเหตุที่นำผลการเปรียบเทียบกับภาษาแค่ 2 กลุ่มในสาขานี้มาแสดงเนื่องจากศัพท์ที่มีความใกล้เคียงกันมากกว่าศัพท์ในภาษาสาขาอื่น เช่นภาษามอญ เป็นต้น

⁷ แหล่งที่มาของข้อมูลในตาราง 2.1 คือ

- ภาษาดาระอั้ง เก็บข้อมูลภาคสนามที่บ้านนอแล อำเภอฝางโดยผู้วิจัย โดยใช้ผู้บอกภาษา 1 คน คือ นางทอง ธรรมมอน อายุ 51 ปี
- Yasuyuki, Mitani. 1977. Palaung Dialects: A Preliminary Comparison. *South East Asian Studies* 15.2: 193-212.
- Paulsen, Debbie. 1989. *A Phonological Reconstruction of Proto-Plang*. Unpublished MA Thesis. University of Texas at Arlington.
- Shintani, Tadahiko L.A., 1999. Siam – A Tonal Language of the Wa Language Group. *Linguistic and Anthropological Study on the Shan Culture Area*. Tokyo: Institute for the Study of Languages and Cultures of Asia and Africa. (ILCAA)

⁸ รายการคำเรียงตามลำดับอักษรของคำแปลภาษาไทย

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

	ดาวะรัง	ดาวัง	ตะวาง	ระรัง	เวียงขาว	เวียงดำ	ส้มเต่า (pulang)	ว่า	เสียม (hsamhsen)
ตา	ŋa:ŋ	ŋai	ŋāi	ŋó, ŋóv	ŋò	ŋó	ŋáj	ŋai	ŋàe, sók ŋàe
ตาย	jam	jam	jām	jam	jām	jām	jəm	zum	zùm
ทอง	khri:w	kriu	kṛīr	khriw			silɜ		
ท้องฟ้า	bre:ŋ		pleŋ	pléŋ	plēŋ	plēŋ		rau ma	glùm mà
เรือ	me:	mai	mī	méi	mǐ?	mǐ?	mǐ?	mai?	?à màe?
นก	ma si:m	sim, fɿm	sim	sim	sī:m	sīm	sīm	sīm	tɕə̀m
นม	pu:h	pu	bū	bu	nǐn	bū?	tuúh	tuuih	tuè
น้ำ	?ib	?um			?òm	?òm	?úm	ròm	gùom
บ้าน	ka:g	kāŋ	gāŋ	kāŋ	kàŋ	kàŋ	jà?	ŋiə?	ŋà?
แปด	ŋ da:	ti:m	tɿm	ti:m	ti:m	tim	sə tɿm	dim, si dim	
ผู้ชาย	?i ma:ŋ	?i mai	?éi mái	?i mǎ	?i maj	kṛ mǎ?	kəmə?	si me?	pùì mǎ?
ผู้หญิง	?i bəd	?i bun	?i pān	?éi pan	kṛn jà?	kə̀n jà?	?ə̀ŋpən	bun	pùì bùn
ฝน	glai:ŋ	glai		klá	tjùŋ, klē	tsùŋ, klē	lne?	lhe?	lié?
พิน	ra:g	rāŋ	hrāŋ	hraŋ	rāŋ	rā:ŋ	ràŋ	rhaŋ	gàŋ
ไฟ	ŋo:	ŋaw	ŋar	ŋám, ŋo	ŋál	ŋál	ŋòl	ŋu	ŋò
ม้า	ma prəŋ	m prawŋ	brāŋ	braŋ	mɿ ràŋ	mǎ ràŋ	?ə̀ŋ rə̀ŋ	bruŋ	blə̀ŋ
มีด	ma pua?	pu wat	bōt	but			ŋə̀ŋ	vaik	ŋùoŋ
แม่	ma:	ma	mā	ma	mǎ?	mǎ?	mǎ?	me?	mǎ?
ยา	sa nab	sa nam	sa nām	sǎ nam	sɿ nǎm	sǎ nǎm	?ə̀ŋ páj	si dah	plǎ? sǎ
ลม	khun	kun	kur	ku	kūr	kūr	kíl	bhaiŋ	kǐəi
หิน	sa da?	s' la	kar tā	sǎ da?	tāk	tāk	?ə̀ŋ ták	dak	dàk
เลือด	ŋa:m	nǎm	hnām	hnəm	nō:m	nōm	ŋháam	ŋam	nám
วัว	ma mak	mǎk	mūk				?a mòj	mɔi	mɔàe
สิบ	gə:	gò	kör	kɿ	sǎ kɔl	sǎ kɔl	kul		gà pɔan
สี่	mɿ phuan	pu on	pon	pun	kǎ pun	kǎ pon	pún	pon	pùn
หนัง	hu:n	hu in	hūr	hu	hūr	hūr	hák	hak	hák
หนา	hət	hut	hăt		sɿ ŋə̀i	jàn	kə̀ pəl	pu	bù
หมี	ma gre:h	krēs	krēr	krih, kriɿ	krēs	krēs	khrih		
ห้า	mɿ phan	pan	pan	pan	kan	kan	phón	phan	pɔan
ใหญ่	ta:g	tāŋ	dāŋ				ko tiŋ	tiŋ	tɿn

จากสัทลักษณะเด่นของภาษาในสาขาย่อยต่างๆ ในสาขาปะหล่องที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับความคล้ายคลึงของคำศัพท์ในตารางที่ 2.1 ภาษาดาวะรังน่าจะเป็นสมาชิกในสาขา

ย่อยปะหล่องตะวันตก กลุ่มปะหล่อง-เรียง และน่าจะใกล้เคียงกับกลุ่มปะหล่อง มากกว่ากลุ่มเรียง แต่จะมีความใกล้เคียงน้อยกว่ากับภาษาไตในกลุ่มปะหล่องจะต้องพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

2.3 เสียงและระบบเสียงในภาษาสาขาย่อยปะหล่องตะวันตก

ภาษาสาขาย่อยปะหล่องตะวันตกที่มีผู้เคยศึกษาไว้มีลักษณะเด่นร่วมกันอย่างหนึ่ง คือ ภาษาส่วนใหญ่เป็นภาษามิวรรณยุกต์ โดยจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์มีตั้งแต่ 2 ถึง 6 หน่วยเสียง (www.sil.org) โดยปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์มักจะเป็นพยัญชนะท้ายพยางค์และพยัญชนะต้นพยางค์ ส่วนเสียงสระนั้น ความสั้น-ยาวของเสียงสระไม่มีนัยสำคัญในการจำแนกความหมายของคำในภาษาสาขานี้ ยกเว้นเสียงสระกลางต่ำ ที่ความสั้น-ยาวมีนัยสำคัญในทุกภาษา ผลการศึกษาภาษาในสาขาย่อยปะหล่องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

Luce (1965) ศึกษาภาษาดานา [t'ãw?] โดยภาษาดานาที่ Luce ศึกษาไม่ใช่ภาษาดานาถิ่นเดียวกับที่มีการจดบันทึกไว้ในหนังสือ Gazetteer of Upper Burma and the Shan States (GUB) ซึ่งเป็นภาษามิวรรณยุกต์ถึง 6 หน่วยเสียงดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น เนื่องจากมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์น้อยกว่า Luce ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาดานากับภาษาในตระกูลมอญ-เขมรอื่นๆ ประกอบด้วยภาษามอญ ภาษาเรียงทั้งเรียงดำและเรียงขาว ภาษาปะหล่อง (ปะหล่องหมู่บ้าน Panku หรือ ระอั้ง) และภาษาว่า (ว่าหมู่บ้าน Tung Va) ผลการศึกษา Luce ได้สรุปไว้ว่า ภาษาในสาขาปะหล่องตะวันตกเป็นภาษามิวรรณยุกต์ทุกภาษา โดยภาษาดานา มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง ประกอบด้วย 1) วรรณยุกต์สูงระดับ 2) วรรณยุกต์สูงตก 3) วรรณยุกต์กลางขึ้น และ 4) วรรณยุกต์ต่ำระดับ ปัจจัยที่กำหนดการปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ในภาษานี้ คือ พยัญชนะท้าย โดยพยางค์เปิดและพยางค์เป็นสามารถปรากฏร่วมกับวรรณยุกต์เพียง 3 หน่วยเสียงเท่านั้น ได้แก่ วรรณยุกต์สูงระดับ สูงตก และต่ำระดับ ในขณะที่พยางค์ตายสามารถปรากฏร่วมกับวรรณยุกต์ได้ทุกหน่วยเสียง

สำหรับภาษาเรียง ซึ่งเป็นภาษาเดียวในกลุ่มย่อยเรียงของกลุ่มปะหล่อง-เรียง มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ทั้งสิ้น 2 หน่วยเสียง ได้แก่ 1) วรรณยุกต์ระดับ และ 2) วรรณยุกต์ตก ปัจจัยที่กำหนดการปรากฏของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษานี้ คือ พยัญชนะต้น โดยพยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเสียงไม่ก้อง จะมีเสียงวรรณยุกต์เป็นวรรณยุกต์ระดับ ในขณะที่พยางค์ที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเสียงก้อง จะมีวรรณยุกต์เป็นเสียงตก ส่วนภาษาปะหล่อง (ระอั้ง) ซึ่งเป็นภาษาหนึ่งในกลุ่มปะหล่อง-เรียง กลุ่มย่อยปะหล่องนั้น Luce พบว่าภาษานี้เป็นภาษามิวรรณยุกต์เช่นกัน โดยมีวรรณยุกต์ทั้งสิ้น 4 หน่วยเสียง คือ 1) วรรณยุกต์สูงระดับ 2) วรรณยุกต์กลางตก 3) วรรณยุกต์กลางระดับ และ 4)

วรรณยุกต์ต่ำตก⁹ ปัจจัยที่กำหนดการปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ในภาษานี้ คือ พยัญชนะท้าย เช่นเดียวกับภาษาดานา โดยพยางค์เปิดหรือพยางค์ที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะเสียงลิ้นรัว จะปรากฏร่วมกับวรรณยุกต์กลางตก พยางค์ที่ลงท้ายด้วยเสียงเสียดแทรกจะปรากฏร่วมกับวรรณยุกต์กลางระดับ ในขณะที่พยางค์ที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะกัก จะมีเสียงวรรณยุกต์เป็นวรรณยุกต์สูงระดับ

ภาษาว่า หมูบ้าน Tung Va ซึ่งเป็นภาษาตัวแทนจากสาขาย่อยปะหล่องตะวันออกเพียงภาษาเดียวในบทความของ Luce ก็เป็นภาษามีวรรณยุกต์เช่นกัน และยังมีวรรณยุกต์มากที่สุดถึง 5 หน่วยเสียง ประกอบด้วย 1) วรรณยุกต์สูงระดับ ปรากฏร่วมกับพยางค์ที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะกักที่มีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะเสียงไม่ก้อง 2) วรรณยุกต์กลาง-สูง ตก ปรากฏในพยางค์เปิดหรือพยางค์เป็น 3) วรรณยุกต์กลางระดับ จะปรากฏในพยางค์ที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะกักเช่นเดียวกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูงระดับ แต่พยัญชนะต้นจะเป็นพยัญชนะเสียงก้องแทน 4) วรรณยุกต์ต่ำตก หน่วยเสียงวรรณยุกต์นี้จะคล้ายกับวรรณยุกต์ต่ำตกในภาษาระอั้ง คือ จะปรากฏร่วมกับพยางค์แรกของคำ 2 พยางค์ที่ไม่ได้รับการลงเสียงหนัก และไม่มีควมสำคัญนักในภาษา 5) วรรณยุกต์หน่วยเสียงสุดท้าย คือ วรรณยุกต์ต่ำระดับ จะปรากฏในพยางค์ที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะเสียดแทรกที่เส้นเสียงเท่านั้น สาเหตุที่ภาษาว่า หมูบ้าน Tung Va นี้มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์มาก ทั้งที่ควรจะเป็นภาษามีลักษณะน้ำเสียงตามสัทลักษณะร่วมของภาษาในกลุ่มว่า-อิก สาขาย่อยปะหล่องตะวันออก อาจจะเป็นเนื่องมาจากการที่ภาษานี้พูดอยู่ใกล้กับพรมแดนประเทศจีน ทำให้ได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนซึ่งเป็นภาษามีวรรณยุกต์ก็เป็นได้

Janzen ศึกษาภาษาดานาอง (Pale Palaung) เปรียบเทียบกับภาษาตะออง (Gold Palaung) และ ภาษารูมัย (Rumai Palaung) พบว่าภาษารูมัยเป็นภาษาเดียวที่มีวรรณยุกต์ โดยมีวรรณยุกต์ทั้งสิ้น 3 หน่วยเสียง ประกอบด้วยวรรณยุกต์ระดับ ปรากฏในพยางค์เปิด วรรณยุกต์ตกปรากฏในพยางค์ที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะนาสิกและพยัญชนะเสียงเปิด ในขณะที่วรรณยุกต์สูงขึ้นจะปรากฏในพยางค์ที่มีพยัญชนะกักเป็นพยัญชนะท้ายเท่านั้น ส่วนภาษาตะอองและภาษาดานาองเป็นภาษาที่ไม่มีทั้งวรรณยุกต์และไม่มีลักษณะน้ำเสียง และใน 3 ภาษานี้ความแตกต่างในเรื่องความสั้น-ยาวของเสียงสระไม่มีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์ ยกเว้นสระกลางต่ำ /a/ กับ /a:/ เช่นเดียวกับภาษาอื่นในสาขาย่อยนี้

จากสัทลักษณะร่วมของภาษาสาขาย่อยปะหล่องตะวันตกที่กล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าภาษาในภาษานี้ โดยเฉพาะกลุ่มย่อยปะหล่อง-เรียง เป็นภาษาที่อยู่ในระยะเริ่มแรกของการพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์ให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น จำนวนเสียงวรรณยุกต์ในภาษากลุ่มนี้ มักจะ

⁹ วรรณยุกต์ต่ำตกจะปรากฏร่วมกับพยางค์รองที่ไม่ได้รับการลงเสียงหนักเท่านั้น และไม่มีควมสำคัญนักในภาษาระอั้ง (Luce, 1965)

อยู่ในระหว่าง 2 ถึง 3 หน่วยเสียง โดยปกติจะแยกระหว่าง เสียงสูงระดับ (high level) กับ ต่ำระดับ (low level) ในภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์เพียง 2 หน่วยเสียง และเพิ่มเสียงตก (falling) เข้ามาในภาษาที่มีวรรณยุกต์ 3 หน่วยเสียง ความสั้น-ยาวของเสียงสระไม่มีนัยสำคัญอีกต่อไปยกเว้นสระกลางต่ำ ระบบเสียงของภาษาในกลุ่มปะหล่องตะวันตกสามารถสรุปได้โดยสังเขปดังนี้

2.3.1 พยัญชนะ

2.3.1.1 พยัญชนะต้น

โดยทั่วไปภาษาในสาขาย่อยปะหล่องตะวันตกจะมีหน่วยเสียงพยัญชนะประมาณ 30 ถึง 35 หน่วยเสียง โดยที่หน่วยเสียงพยัญชนะกัก (plosive) มักจะประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะกัก 3 ประเภท คือ หน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องพ่นลม หน่วยเสียงพยัญชนะกักไม่ก้องไม่พ่นลม และหน่วยเสียงกักเสียงก้อง สำหรับหน่วยเสียงพยัญชนะกลุ่มนาสิก (nasal) และ กลุ่มเสียงไหล (liquid) ซึ่งประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงลิ้นร้ว (trill) และพยัญชนะเสียงข้างลิ้น (lateral) มักจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของความก้องและไม่ก้องของหน่วยเสียง นั่นคือ ปรากฏทั้งหน่วยเสียงก้องและไม่ก้อง ในขณะที่หน่วยเสียงพยัญชนะในกลุ่มเสียงเปิด (approximant) หรือเสียงกึ่งสระนั้น มักจะมีความแตกต่างด้านความก้องของหน่วยเสียงเฉพาะที่ตำแหน่งเพดานแข็งเท่านั้น แต่สำหรับหน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกแล้ว จะไม่พบว่ามี ความแตกต่างในเรื่องนี้เลย นั่นคือ หน่วยเสียงพยัญชนะเสียงเสียดแทรกจะเป็นเสียงไม่ก้องเท่านั้น โดยหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรกที่พบในทุกภาษา คือ หน่วยเสียง /f, s, h/ ดังแสดงในตารางที่ 2.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.2 หน่วยเสียงพยัญชนะที่มักปรากฏในภาษาสาขาย่อยปะหล่องตะวันตก

ตำแหน่งเกิดเสียง		ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
เสียงกัก	ไม่ก้องพ่นลม	ph	th	ch	kh	ʔ
	ไม่ก้องไม่พ่นลม	p	t	c	k	
	ก้อง	b	d	ɟ	g	
เสียงนาสิก	ไม่ก้อง	m̥	n̥	ɲ̥	ŋ̥	
	ก้อง	m	n	ɲ	ŋ	
เสียงเสียดแทรก	ไม่ก้อง	f	s	ç		h
เสียงข้างลิ้น	ไม่ก้อง		l̥			
	ก้อง		l			
เสียงลิ้นร่ว	ไม่ก้อง		ɾ̥			
	ก้อง		ɾ			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง			j		
	ก้อง	w		j		

พยัญชนะทุกหน่วยเสียงในตารางที่ 2.2 สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ สำหรับพยัญชนะต้นควบกล้ำนั้น ส่วนใหญ่พยัญชนะเสียงแรกจะเป็นพยัญชนะกักโดยมีพยัญชนะกลุ่มเสียงไหลหรือพยัญชนะเสียงเปิดเป็นพยัญชนะเสียงที่สอง พยัญชนะควบกล้ำที่พบบ่อยประกอบด้วย /phl phr phj pl pr pj bl br khl khr kl kr kw gl gr/

2.3.1.2 พยัญชนะท้าย

พยัญชนะท้ายในภาษาสาขาย่อยปะหล่องตะวันตก จากเอกสารที่มีผู้ศึกษาไว้ ไม่ปรากฏว่ามีพยัญชนะควบกล้ำปรากฏเป็นเสียงพยัญชนะท้ายได้ในภาษาสาขาย่อยนี้ โดยทั่วไปภาษาในสาขาย่อยปะหล่องตะวันตก จะมีเสียงพยัญชนะท้าย 11 ถึง 13 เสียง ประกอบด้วย /p, t, c, k, ʔ, m, n, ɲ, ŋ, s, h, l, j/

2.3.2 สระ

หน่วยเสียงสระที่พบในภาษากลุ่มปะหล่อง สาขาย่อยปะหล่องตะวันตก ส่วนใหญ่พบว่า ความสั้น-ยาวของเสียงสระไม่มีนัยสำคัญ คือ ไม่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลง หน่วยเสียงสระที่ปรากฏจะประกอบด้วยหน่วยเสียงสระ 9 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระหน้า 3 หน่วยเสียง สระกลาง

3 หน่วยเสียง และ สระหลัง 3 หน่วยเสียง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.3 และในส่วนของสระประสม มักพบสระประสม 5 หน่วยเสียง ได้แก่ /ia, ia, ai, au, ua/

ตารางที่ 2.3 หน่วยเสียงสระในภาษากลุ่มปะหล่อง สาขาย่อยปะหล่องตะวันตก

	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	i	i	u
กลาง	e	ə	o
ต่ำ	ɛ	a	ɔ

2.3.3 วรรณยุกต์และลักษณะน้ำเสียง

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นว่าภาษาในกลุ่มปะหล่อง สาขาย่อยปะหล่องตะวันตกนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นภาษาวรรณยุกต์ ดังนั้นระบบวรรณยุกต์จึงยังไม่ซับซ้อน ส่วนใหญ่จะมีเพียง 2 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์เสียงต่ำ (/21/ หรือ /11/) และวรรณยุกต์เสียงสูง (/45/ หรือ /44/) ซึ่งอาจจะมีลักษณะน้ำเสียงหลงเหลืออยู่ในศัพท์บางคำเป็นสัญลักษณ์ร่วมด้วย โดยมากลักษณะน้ำเสียงที่มักจะยังคงมีหลงเหลืออยู่ในภาษาที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นภาษามีวรรณยุกต์ คือ ลักษณะน้ำเสียงก้องต่ำหุ้ม ซึ่งมักปรากฏร่วมกับวรรณยุกต์ต่ำในภาษานั้นๆ ในบางภาษาที่มีพัฒนาการเร็วกว่าก็อาจมีวรรณยุกต์ 3 ถึง 4 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เพิ่มใหม่มักจะเป็นวรรณยุกต์เสียงขึ้น-ตก /241/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่พบในภาษาสาขาย่อยปะหล่องตะวันตก ได้แก่

วรรณยุกต์ที่ 1 : เสียงต่ำ

วรรณยุกต์ที่ 2 : เสียงสูง

วรรณยุกต์ที่ 3 : เสียงตก

จากระบบเสียงในภาษาสาขาย่อยปะหล่องตะวันตกที่สรุปไว้ข้างต้น ช่วยให้สามารถคาดเดาได้ว่าภาษาดาระอั้ง ซึ่งน่าจะเป็นสมาชิกหนึ่งในสาขาย่อยนี้ จากศัพท์ในตารางที่ 2.1 และหากภาษาดาระอั้งเป็นสมาชิกในสาขานี้จริงก็น่าจะเป็นภาษามีวรรณยุกต์ด้วยเช่นกัน โดยจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์อาจจะเป็น 2 หรือ 3 หน่วยเสียงเช่นเดียวกับภาษาส่วนใหญ่ และมีพยัญชนะท้ายเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรูปแบบการปรากฏของเสียงวรรณยุกต์ สำหรับหน่วยเสียงสระนั้น

ความสั้น-ยาวของเสียงสระในภาษานี้ก็ไม่น่าจะมียุคสำคัญเช่นเดียวกับภาษาอื่นๆ เนื่องจากทุกภาษาในสาขานี้พบคำคู่เทียบเสียงเหมือนเพียงหน่วยเสียงสระกลางต่ำ คือ /a/ กับ /a:/ เท่านั้น

อย่างไรก็ดี นักภาษาศาสตร์เชิงประวัติและเปรียบเทียบที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาษาตระกูลไต (Tai language family) ก็เคยประสบปัญหาคำคล้ายคลึงกันนี้เช่นกัน เนื่องจากคำคู่เทียบเสียงเหมือนที่ใช้ในการวิเคราะห์เรื่องความสั้น-ยาวของเสียงสระนั้น มักจะพบเสียงสระกลางต่ำเป็นส่วนใหญ่สำหรับคำคู่เทียบเสียงเหมือนของสระหน่วยเสียงอื่นๆ นั้นค่อนข้างจะหายากเนื่องจากมักจะมีลักษณะการปรากฏคล้ายกับว่าหน่วยเสียงสระสั้นและยาวหน่วยเสียงอื่นมีการปรากฏแบบการแจกแจงแบบสับหลัก โดยมีเสียงวรรณยุกต์และพยัญชนะท้ายเป็นปัจจัยกำหนดความสั้น-ยาวของเสียงสระ ในภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นภาษาที่มีทั้งหน่วยเสียงสระสั้นและหน่วยเสียงสระยาว มักพบคำคู่เทียบเสียงเหมือนเฉพาะสระ /e-e:, a-a:, o-o:, u-u:/ หน่วยเสียงสระที่มักไม่พบคำคู่เทียบเสียงเหมือนประกอบด้วยสระ /i-i:, i-i:, ə-ə:, ə-ə:/ (Hartmann, 1976) ซึ่งแก้ปัญหาได้ด้วยการเลือกคำคู่เทียบเสียงคล้ายของสระแต่ละเสียง โดยพยายามเลือกคำที่มีพยัญชนะท้ายและวรรณยุกต์เป็นเสียงเดียวกัน และพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะประเภทเดียวกันเป็นหลัก เช่นคำว่า /kɪn/ 'กิน' และ /tɪm/ 'เท่า' สำหรับภาษาดารอั้ง ที่ในเบื้องต้นจากการวิเคราะห์ด้วยการฟัง พบว่าสระในภาษามีทั้งสระสั้นและสระยาวนั้น อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเสียงในภาษานี้อย่างมีเงื่อนไขบางประการในทำนองเดียวกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาตระกูลไตก็เป็นได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย